

H2 מְכוּנָה II MECHONA NHL (lat. < kreik. < hepr.) kone, laite (sana)

(päivitelty 11.9.2023)

H2 HEPREA JUURET JA SANAT <https://gen.fi/h2.html>

H2 מֵ MEM <https://gen.fi/h2-m.html>

H2 מֵכֵ MEM–KAF <https://gen.fi/h2-mk.html>

H2 מְכוּנָה II mechona NHL (lat. < kreik. < hepr.) kone, laite (sana)
https://gen.fi/h2-mkwnh-mechona_2.html

SISÄLLYSLUETTELO (luonnos)

0. Tallenne ja dokumentteja
  1. Johdanto
  2. מְכוּנָה II mechona fem. NHL (lat. < kreik. < hepr.) kone, laite, mekanismi
  3. מִכֵּן miken NH (denom. מְכוּנָה II NHL) pi. koneellistaa (verbi)
  4. מְכוּנָה mechona II -sanasta johdettuja substantiiveja ja adjektiiveja
  5. Latinan machina- ja kreikan meekhanee-sanoista johtuvia vierassanoja
  6. Lukukappaleet Pyhästä Raamatusta

0. TALLENNE JA DOKUMENTTEJA

Heprean helmi 2, Mekaniikka merkitsee Messiasta, 3.12.2017 (0.18)

AC-tallenne: <https://gen.adobeconnect.com/p03yuks2pr7n/>

Youtube-video: <https://youtu.be/Bv-3Sj8cxQU>

Tekstitiedosto

H2 מְכוּנָה II mechona NHL (lat. < kreik. < hepr.) kone, laite (sana)
https://gen.fi/h2-mkwnh-mechona_2.html

H2 כּוּן kun (217/) olla pystyssä, kunnossa (juuri) [tulossa, jHs.]
<https://gen.fi/h2-kwn.html>

H9 כּוּן nachon (217x) nafol (nif.) olla kunnossa, pystyssä, valmiina (verbi)
<https://gen.fi/h9-kwn.html>

H9 מִכֵּן miken NH (denom. מְכוּנָה II NHL) pi. koneellistaa (verbi) [tulossa, jHs.]
<https://gen.fi/h9-mkn.html>

Academy of the Hebrew Language (Heprean kieliakatemia) (AHL)
<https://hebrew-academy.org.il/>

Greek–English Lexicon of the Septuagint. 3rd Ed.
Deutsche Bibelgesellschaft 2015

Häkkinen, Kaisa: Nykysuomen etymologinen sanakirja. Sanoma Pro 2004 (NES)

Klein, Ernest: A Comprehensive Etymological Dictionary
of the Hebrew Language. Macmillan 1987 (Klein)
https://www.sefaria.org/Klein_Dictionary?lang=bi

Liddell & Scott: An Intermediate Greek–English Lexicon. Clarendon Press 1889

<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3atext%3a1999.04.0058>

Liljeqvist, Matti: Uuden testamentin sanakirja kreikka–suomi.

Finn Lectura 2007 (MLK)

Milon Even-Shoshan. Vol. 1–6. Hamilon Hechadash 2003 (EShM)

Pitkäranta, Reijo: Suomi–latina–suomi-sanakirja. 6. painos. Gaudeamus 2018

1. JOHDANTO

מְכוּנָה מְכוּנָה

mechona I fem. [mem-nom.]

- 1. (23x) paikka, teline, pohja, alusta, **base, stand**
- 2. PBH paikka, jossa säilytettiin teuraaksi vietäviä eläimiä

√ כוּן kun (217/) olla kunnossa, valmis, järjestyksessä, pystyssä, vakaa, rehellinen (juuri)

H2 כוּן kun (217/) olla pystyssä, kunnossa (juuri)

mechona II fem. NHL (lat. < kreik. < hepr.) kone, laite

- **new hebrew** (NH), nykyheprea
- **new hebrew loanword** (NHL), nykyheprean lainasana
- **foreign word** (FW), nykyheprean vierassana – paino ei siirry taivutuspäätteelle

lat. **machina** [mā-] kone, teline, rakennelma, vehkeet, värkki, tempu, juonet, **machine, engine, frame, fabric, device, expedient, contrivance, trick**

kreik. μηχανή meekhanee (UT 0x, LXX 14x) väkipyörä, talja, nostolaite, sotalaite, teatterilaite, väline, värkki, **pulley, instrument, machine, war engine, theatrical machine, contrivance, device**

μηχος meekhos (UT 0x, LXX 0x) väline, keino, parannuskeino, **means, expedient, remedy**

μηχανικός meekhanikos (UT 0x, LXX 0x), mon. ntr. μηχανικά meekhanika, neuvokas, kekseliäs, älykäs, luova, mekaaninen, **full of resources, resourceful, clever, ingenious, inventive, mechanical**

Nykyhepreaan (NHL) on lainattu latinan **machina-** ja kreikan μηχανή meekhanee-sanoista substantiivi מְכוּנָה mechona II, kone, laite. Allekirjoittanut olettaa hennosti, että sana on kulkeutunut alkukielestä kreikan kautta latinaan.

Mutta lainautuminen on voinut mennä toisinkin, esim. kumpikin on voinut tulla suoraan alkuseemiläisestä kielestä.

Latinan **machina-** ja kreikan μηχανή meekhanee-sanat ovat nekin siis lainasanoja, jotka pohjautuvat Raamatun heprean כּוּן kun-juuresta (kaf–vav–nun) johtuvaan מְכֹנָה I mechona -sanaan, joka tarkoittaa paikkaa, telinettä, pohjaa ja alustaa.

Allekirjoittanut rohkenee olettaa, että myös suomen kielen kone-sana johtuu tästä samasta seemiläisestä kun-juuresta. Akateemikko Kaisa Häkkinen toteaa, että suomen kone-sanana sanavartalon alkuperä on tuntematon.

Heprea – tai tarkemmin sen alkuseemiläinen kantamuoto – on ihmiskunnan yhteinen alkukieli, paratiisikieli, josta johtuvat Baabelin kieltensekoituksen kautta kaikki kielet. Kaikki maailman kielet ovat heprean "murteita"!

Raamatullisen mechona I -sanana juuri כּוּן kun (kaf–vav–nun) tarkoittaa kunnossa, valmiina, järjestyksessä, pystyssä, vakaana ja rehellisenä olemista. Kun-juuresta johtuu mechona I -sanana lisäksi esimerkiksi ken-sana.

כֵּן כֵּן

ken subst. & adj. & adv.

- 1. mask. (22x) alusta, jalusta, paikka, sija, virka, toimi, tehtävä
- 2. adj. (18x) oikea, rehellinen
- 3. adv. (565x) niin, siten, sitten; kyllä ≠ NH לֹא lo neg. ei

Nykyheprean mechona II eli kone tai laite -lainasanasta on johdettu substantiivien ja adjektiivien lisäksi myös denominatiivinen מִכֵּן miken- eli koneellistaa-verbi. Nykyhepreaan on siten muodostunut koneellisuutta ja mekaniikkaa tarkoittavaa uusi sanajuuri מִכֵּן machan (mem–kaf–nun).

Kun-juuren sisarjuuresta כֹּהֵן kahan (kaf–he–nun) johtuu pappia tarkoittava sana כֹּהֵן kohen eli "hän, joka seisoo pystyssä alttarin edessä ja laittaa asiat kuntoon pyhän Jumalan ja syntisen ihmisen välillä".

Alkuaan hepreaa olleen sanan palautuminen "pakanakielten" kautta takaisin nykyhepreaan on profeetallinen ilmiö. Se on rinnakkainen asia sille, miten alun perin juutalaisen kansan keskuudesta liikkeelle lähtenyt evankeliumi Jeesuksen verisestä rististä ja sovituskuolemasta tulee takaisin Jerusalemiin muiden vieraita kieliä puhuvien pakanakristittyjen lähetystyön kautta.

2. מְכוּנָה MECHONA II fem. NHL (lat. < kreik. < hepr.) kone, laite, mekanismi

מְכוּנָה מְכוּנָה

mechona II fem. NHL (lat. **machina** < kreik. μηχανή meekhanee
< hepr. מְכוּנָה I paikka, pohja, alusta, teline) kone, laite, mekanismi,
mechanism, machine, engine

מְכוּנוֹת מְכוּנוֹת

mon. koneisto, laitteisto, **machinery**

מְנַגְנוֹן מְנַגְנוֹן

מְכַיִזִּים מְכַיִזִּים

מְכוּנַת-אֶמֶת מְכוּנַת אמת

פּוֹלִיגְרַף פּוֹלִיגְרַף

fem. NH valheenpaljastin, "totuuden kone",
polygrafi, anturipaljastin, **lie detector, polygraph**

מְכוּנַת-אֲרִיזָה מְכוּנַת אריזה

fem. NH pakkauskone, **packaging machine**

מְכוּנַת-בְּלוּי מְכוּנַת בילוי

fem. NH leimauskone, "kuluttamiskone", **stamping machine**

מְכוּנַת-גְּלוּחַ מְכוּנַת גילוח

fem. NH parranajokone, **electric razor**

מְכוּנַת-דְּפוּס מְכוּנַת דפוס

fem. NH painokone, **press, printing-press**

מְכוּנַת-הַנְּשָׁמָה מְכוּנַת הנשמה

fem. NH hengityskone, **breathing machine**

מְכוּנַת-זְמַן מְכוּנַת זְמַן

fem. NH aikakone, **time machine**

מְכוּנַת-חֲשׁוּב מְכוּנַת חֲשׁוּב

fem. NH laskin, laskukone, **calculator, calculating machine**

מְכוּנַת-יְבוּשׁ מְכוּנַת יְבוּשׁ

fem. NH kuivauskone, **dryer**

מְכוּנַת-יְרֵקָה מְכוּנַת יְרֵיקָה

מְקַלֵּעַ מְקַלֵּעַ

fem. NH konekivääri, **machine gun**

מְכוּנַת-כְּבִיסָה מְכוּנַת כְּבִיסָה

fem. NH pyykinpesukone, **washing machine, washer**

מְכוּנַת-כְּתִיבָה מְכוּנַת כְּתִיבָה

fem. NH kirjoituskone, **typewriter**

מְכוּנַת-צֵלוּם מְכוּנַת צֵלוּם

fem. NH valokopiokone, **photocopier**

מְכוּנַת-קִדּוּחַ מְכוּנַת קִדּוּחַ

מְקַדְדָה מְקַדְדָה

fem. NH porakone, **drilling machine**

מְכוּנַת-קִיטוּר מְכוּנַת קִיטוּר

מְנוּעֵ-קִיטוּר מְנוּעֵ קִיטוּר

fem. NH höyrykone, **steam engine**

מְכוּנַת-תְּפִירָה מְכוּנַת תְּפִירָה

fem. NH ompelukone, **sewing machine**

מְכוּנַת-תְּפִיט מְכוּנַת תּוֹפֵת

fem. NH aikapommi, "Tofetin eli helvetin kone", **infernal machine**

- Tofet [Toofet] oli paikka, jossa uhrattiin lapsia ja muita uhreja Molok-epäjumalalle sekä poltettiin jätteitä (2Kun23_10)
= Gehenna, Hinnomin laakso, helvetti

3. מִכֵּן MIKEN NH (denom. מְכוּנָה II NHL) pi. koneellistaa (verbi)

H9 מִכֵּן miken NH (denom. מְכוּנָה II NHL) pi. koneellistaa (verbi)

מִכּוּן מִיכּוּן

mask. [kittuul-verbaalisubst. pi.] NH (denom. מְכוּנָה II NHL) mekanisointi, mekanisoiminen, koneellistaminen, automaatio, **mechanization, automation**

מִמְכָּן מִמּוּכָן

adj. [pu. partis. מִמְכָּן] NH (denom. מְכוּנָה II NHL) koneellistettu, automatisoitu, **mechanized, automated**

מִמְכָּן מִמְכָּנִים מִמְכָּנֹת מִמְכָּנוֹת

4. מְכוּנָה MECHONA II -SANASTA JOHDETTUJA
SUBSTANTIIVEJA JA ADJEKTIIVEJA

מְכוּנָאוֹת מְכוּנָאוֹת

fem. [ut-abstraktisubst.] NH (מְכוּנָה II NHL) mekaniikka, koneenhuolto, koneenkäyttäminen, **mechanics, machine repair, engineering**

מְסֻגְרוֹת מְסֻגְרוֹת

הַמְקָצוּעַ שֶׁל מִי שֶׁעוֹסֵק בְּמְכוּנֹת

הַמְקָצוּעַ שֶׁל מִי שֶׁעוֹסֵק בְּמְכוּנֹת

מְכוּנָאִי מְכוּנָאִי

mask. [ai-tekijänn.] NH (מְכוּנָה II NHL) mekaanikko, asentaja,
koneenkäyttäjä tai -rakentaja, "masinisti", **mechanic, machinist**

מְכוּנָאִית מְכוּנָאִית

fem.

יֹדֵעַ לְתִקּוֹן מְכוּנוֹת יוֹדֵעַ לְתִקּוֹן מְכוּנוֹת

מְכוּנָן מְכוּנָן

מְמַחֵה לְמְכוּנוֹת מוֹמַחֵה לְמְכוּנוֹת

מְסַגֵּר מְסַגֵּר

מְסַגֵּר mask. lukkoseppä

√סַגַּר sulkea

מְכוּנָי מְכוּנָי

adj. NH (מְכוּנָה II NHL) koneellinen, mekaaninen, automaattinen,
mechanic, automatic

אוֹטוֹמָטִי, מְכוּנָתִי, מְכוּנָי, מְכוּנָיִסְטִי

מְכוּנָיוֹת מְכוּנָיוֹת

fem. [ut-abstraktisubst.] NH (מְכוּנָה II NHL) koneistaminen,
koneellistaminen, automatisointi

מְכוּנָיוֹת

אוֹטוֹמָטִיוֹת אוֹטוֹמָטִיוֹת

מְכוּנָית מְכוּנָית

fem. NH (מְכוּנָה II NHL, Ithamar ben Avi 1882–1942) auto,
autobiili, **(motor) car, automobile**

אוטו אוטו

מְכוּנָתִי מכוונתי

adj. NH (מְכוּנָה II NHL) mekaaninen, automaattinen,
mechanical, automatic

אוטומָטִי, מְכוּנִי, מְכוּנִי, מְכוּנִי־סְטִי

5. LATINAN MACHINA- JA KREIKAN MEEKHANEE-SANOISTA JOHTUVIA VIERASSANOJA

מְכוּנִי מכוני

adj. FW (kreik. < hepr.) mekaaninen, koneellinen, automaattinen,
mechanical, automatic

אוטומָטִי, מְכוּנִי, מְכוּנָתִי, מְכוּנִי־סְטִי

מְכוּנִיּוֹת מכניות

fem. [ut-abstraktisubst.] FW (kreik. < hepr.) mekaanisuus,
 automatisointi, **mechanicalness, mechanism**

מְכוּנִיּוֹת, אוטומָטִיּוֹת

מְכוּנִיָּזִים מכניזם

mask. FW (lat. **mechanismus** [ē] < kreik. < hepr.)
 mekanismi, laitteisto, koneisto, **machinery**

מְכוּנִיָּנוֹן מנגנות

מְכוּנִיָּסְמוֹס מכנסמוס

מְכוּנִיָּצִיָּה מכניזציה

fem. [abstr. subst.] FW (lat. **mechanismus** [ē] < kreik. < hepr.)
 mekanisointi, koneellistaminen, automatisointi

מְכוּנִי מִיכוּן

מְכֹנִיסְטִי מְכֹנִיסְטִי

adj. FW (kreik. < hepr.) mekaaninen, automaattinen,
mechanic, automatic

אוֹטוֹמָטִי, מְכוּנִי, מְכוּנָתִי, מְכֹנִי

מְכֹנִיסְמוּס מְכֹנִיסְמוּס

mask. FW (lat. **mechanismus** [ē] < kreik. < hepr.) mekanismi,
laitteisto, koneisto, **machinery**

מְנַגְנוֹן מְנַגְנוֹן

מְכֹנִיזָם מְכֹנִיזָם

מְכֹנִיקָה מְכֹנִיקָה

fem. FW (kreik. < hepr.) mekaniikka, koneoppi,
mechanics (physics)

מְכֹנִית מְכֹנִית

adv. FW (kreik. < hepr.) mekaanisesti, koneellisesti,
automaattisesti, **mechanically, automatically**

6. LUKUKAPPALEET PYHÄSTÄ RAAMATUSTA

Jes. 2:1–5, Jes02

1 Sana, jonka Jesaja, Amosin poika, näki Juudasta ja Jerusalemista.

2 Aikojen lopussa on Herran temppelin vuori seisova vahvana (nachon), ylimmäisenä vuorista, kukkuloista korkeimpana, ja kaikki kansat virtaavat sinne.

3 Monet kansat lähtevät liikkeelle sanoen: "Tulkaa, nouskaamme Herran vuorelle, Jaakobin Jumalan temppeliin, että hän opettaisi meille teitensä ja me vaeltaisimme hänen polkujansa; sillä Siionista lähtee laki, Jerusalemista Herran sana."

4 Hän tuomitsee kansojen kesken, säätää oikeutta monille kansoille. Niin he takovat miekkansa vantaiksi ja keihäänsä vesureiksi; kansa ei nosta miekkaa kansaa vastaan, eivätkä he enää opettele sotimaan.

5 Jaakobin heimo, tulkaa, vaeltakaamme Herran valossa.

Esra 3:1–3, Esra03

1 Kun seitsemäs kuukausi tuli ja israelilaiset jo olivat kaupungeissa, kokoontui kansa yhtenä miehenä Jerusalemiin.

2 Ja Jesua, Josadakin poika, ja hänen veljensä, papit, ja Serubbabel, Sealtielin poika, ja hänen veljensä nousivat rakentamaan Israelin Jumalan alttaria uhrataksensa sen päällä polttouhreja, niin kuin on kirjoitettuna Jumalan miehen Mooseksen laissa.

3 He pystyttivät alttarin paikoilleen (Vajachinu hamizbeach al mechonataṽ), sillä he olivat kauhuissaan maan kansojen tähden; ja he uhrasivat alttarilla polttouhreja Herralle, polttouhreja aamuin ja illoin.